



T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
ETİK KURUL YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM: AMAÇ, KAPSAM, DAYANAK ve TANIMLAR

Amaç:

Madde 1: Yönergenin amacı, İstanbul Arel Üniversitesinde yapılacak olan bilimsel çalışmalarda, eğitim öğretim faaliyetlerinde ve çalışanlar arasındaki ilişkilerde etik kurallara uyulmasını sağlamak, mevcut ilke ve kurallar doğrultusunda görüş bildirmek ve ihtiyaç halinde yenilerini oluşturmak, bunların uygulamalarına ait ilkeleri saptamak üzere kurulan Etik Kurul'un görevleri ile çalışma usullerini düzenlemek.

Yasal Dayanak:

Madde 2: Bu yönerge, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun 14. ve 42. Maddeleri ile "İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi" başta olmak üzere bilim etiğine ilişkin konularda Türkiye Cumhuriyeti'nin imzaladığı tüm uluslararası antlaşmalar ve iç hukukun diğer düzenlemeleri ile 26 Aralık 2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği" esas alınarak düzenlenmiştir.

Kapsam

Madde 3: Bu yönerge aşağıdaki hususları kapsar:

- a. İstanbul Arel Üniversitesi elemanları tarafından yapılan her türlü bilimsel araştırma ve yayın süreçleriyle ilgili etik konularını,
- b. Eğitim öğretim süreçlerinde karşılaşılan etik sorunları,
- c. Üniversite mensuplarının kurum içinde ve dışında yayımlanan her türlü çalışmayla ilgili yayın etiği konularını,
- d. Üniversitenin desteğinden yararlanan veya yararlanmak üzere başvuran öğretim elemanları ve kuruluşlarla ilgili akademik etik konularının değerlendirilmesini,
- e. Üniversitenin çalışanları ve birimleri arasındaki ilişkilerde ortaya çıkan etik sorunları,
- f. Üniversitenin dış paydaşlarıyla ilgili etik sorunları,
- g. Üniversitenin topluma hizmet ve toplumsal sorumluluklarının söz konusu olduğu durumlarda ortaya çıkan etik konuları,
- h. Etik Kurul'un yapısı, görevleri, çalışma biçimini,
- i. Etik Kurul'a başvuru ve etik değerlendirme süreçlerine ilişkin konuları kapsar.

Tanımlar:

Madde 4: Yönergede geçen sözcük ve deyimlerden;

- a. Üniversite: İstanbul Arel Üniversitesi'ni,
- b. Rektör: İstanbul Arel Üniversitesi Rektörünü,
- c. Senato: İstanbul Arel Üniversitesi Senatosunu,
- d. Yönetim Kurulu: İstanbul Arel Üniversitesi Yönetim Kurulunu,
- e. Birim: İstanbul Arel Üniversitesine bünyesinde yer alan idari ve akademik birimleri,
- f. Kurul: İstanbul Arel Üniversitesi Etik Kurulu'nu,
- g. Başkan: İstanbul Arel Üniversitesi Etik Kurulu Başkanını,
- h. Üye: Etik Kurul üyesini,

- i. Etik: İnsan yaşamını ilgilendiren bilimlerde yapılabilecek hareketlerin sınırlarını, davranışın öncesinde yol gösterici ve sınırlayıcı kurallar topluluğunu ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM: ETİK KURUL'UN YAPISI, GÖREV ve SORUMLULUKLARI

Etik Kurulun Amacı

Madde 5: Etik Kurulun amacı; İstanbul Arel Üniversitesinde gerçekleştirilen bilimsel faaliyetler, eğitim-öğretim, toplumsal sorumluluk ve hizmet faaliyetlerinde etik ilkelere uyumun sağlanması ve aykırı uygulamaların değerlendirilmesidir.

Temel Etik İlke ve Değerler

Madde 6:

- a. İstanbul Arel Üniversitesi, tüm mensuplarının bireysel onurunu ve mesleki saygınlığını korur. Başta bilimsel faaliyetler olmak üzere, üniversitenin tüm görev alanlarındaki faaliyetlerinde, evrensel etik ilkelerin, en vazgeçilmez değerler olduğuna inanır.
- b. Üniversitedeki çalışmalarda; bilimsel disipline bağlılık, objektiflik, yaşam ve çevreye saygı, insan ve topluma karşı sorumluluk gibi etik ilkelere uyum öncelik taşır.
- c. Üniversitede üretilen her türlü bilimsel yayınlarda intihal, yayın tekrarı, dilimleme, hayali yazarlık gibi ihlallere meydan verilmemesi, yayınlarda eksiksiz kaynak gösterilmesi, katkıda bulunanların adlarına yer verilmesi, gereken biçim ve doğrulukta atıflarda bulunulması etik ilkelerin gereği olarak kabul edilir.
- d. İstanbul Arel Üniversitesi öğretim elemanları eğitimde öğrencilere karşı; sorumluluk, adalet ve eşitlik ilkeleriyle bezenmiş, nitelikten ödün vermeyen bir eğitim ortamı sunar, tarafsız ve objektif bir değerlendirme yapar.
- e. Üniversitedeki yerleşke yaşamında, yönetimde, performans değerlendirmelerinde, jüri üyelikleri, hakemlik ve editörlük gibi bireysel ve kurumsal ilişkilerin yürütülmesinde her türlü sosyal etkinliklerin yürütülmesinde akademik ve idari personel ile öğrenciler temel etik ilke ve kuralları benimser.

Etik Kurulun Yapısı

Madde 7: Etik kurul; sosyal bilimler, fen bilimleri ve sağlık bilimlerinden en az birer temsilci olmak üzere, Senato tarafından seçilecek Prof. unvanlı 5 asil ve 3 yedek üyeden oluşur.

Etik Kurul ilk toplantısında bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir raportör seçer. Seçilen başkan, başkan yardımcısı ve raportörün görevi 2 yıl sürer.

Başkanın bulunmadığı durumlarda Kurul'a Başkan Yardımcısı başkanlık eder. Herhangi bir nedenle üye sıfatını kaybeden başkanın görevini, yeni başkanın seçileceği ilk kurul toplantısına kadar başkan yardımcısı yürütür. Seçilen yeni başkan görevini, yerini aldığı başkanın görev süresi sonuna kadar sürdürür.

Etik Kurul Üyelerinin görev süresi 2 yıldır. Görevi biten üye yeniden seçilebilir. Görev süresi dolmadan ayrılan üyenin yerine, geçtiği kişinin süresini tamamlamak üzere aynı bilim alanından seçilen yedek üye atanır.

Etik Kurul Üyeliğini Sona Erdiren Haller

Madde 8: Etik Kurul üyeliği yalnız aşağıdaki hallerde sona erer:

- a. İstifa ve/veya emeklilik
- b. Bir akademik yılda izinsiz veya mazeretsiz olarak üç toplantıya katılmama,
- c. Adli ve idari soruşturma sonucunda bir disiplin cezası alması, etik kurallara aykırı davranıldığına sabit olması,
- d. Altı aydan fazla rapor veya üniversite dışı görevlendirme nedeniyle kurul toplantılarına katılmama.

Etik Kurulun Görev ve Sorumlulukları

Madde 9: Aşağıdaki hususlardan her biri, etik kurulun görev ve sorumlulukları arasındadır.

- Üniversitenin bilimsel araştırma, eğitim öğretim ve hizmet faaliyetlerinde karşılaşılan etik sorunlarda; yeterli, inandırıcı nesnel kanıtlara dayalı değerlendirme yapar ve görüş bildirir.
- Üniversite bünyesinde esas alınacak etik ilkeleri ve bunların uygulama yöntemlerini belirler,
- Üniversitede etik yaşam kültürünün yaygınlaşması ve etik duyarlılık kazanılması için çalışmalar yapar, öneriler hazırlar.
- Üniversite bünyesinde ortaya çıkan etik sorunları değerlendirerek, gerektiğinde alt etik kurullar oluşturulması için Rektörlüğe öneride bulunur. Kurulacak alt etik kurulu üyelerine bilgi verir, bunlar arasında eşgüdüm sağlar.
- Değerlendirme yaptığı tüm etik konularda ve bununla ilgili sorunlarda gizlilik içinde çalışır, ilgili tüm bilgi ve belgeleri saklı tutar.
- Üniversitedeki birim ve elemanların etik ilkelere aykırı tutum ve davranışlarda bulunduğu tespit edildiğinde uygulanacak yaptırımları belirler, bu tutum ve davranışın TCK kapsamında suç unsuru olduğu kanaatine varılması durumunda gereği yapılmak üzere Rektörlük Makamına bildirir.
- Etik ihlali konusunda yapılan ihbar ve şikâyetin ilgili kişiyi mağdur etmeye yönelik düzmece olduğunun tespiti halinde, adı geçen hakkında gerekli yasal işlem yapılmak üzere rapor halinde konuyu Rektörlük Makamına bildirir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: KURULA BAŞVURU ve İNCELEME

Etik Kurulun Çalışma Biçimi

Madde 10: Etik Kurulun çalışma düzeni aşağıda tanımladığı gibidir.

- Etik kurulun görev alanındaki konular ve değerlendirilecek dosyalar Rektör tarafından Etik Kurula havale edilir. Ayrıca, yönerge kapsamında, sekreteryaya aracılığıyla Etik Kurula ferdi başvuru yapılabilir. Başvuranın kimlik bilgileri Etik Kurul üyeleri dışında gizli tutulur.
- Etik Kurulun onayını gerektiren bilimsel araştırmalarda başvuru (ankete dayalı saha araştırmaları, insandan alınan biyolojik sıvılarla ilgili araştırmalar gibi), araştırmayla ilgili bilgileri kapsayan ayrıntılı bir formla yapılır. Anılan formda, araştırmanın amacı, kısa özeti, yöntemi, araştırmada ortaya çıkabilecek etik sorunlar ve bunlara yönelik önlemler gibi bilgiler yer verilir. (Başvuruda bulunacaklar dilerlerse "[Etik Kurulu Başvuru Formu](#)" nu kullanabilirler.
- Etik Kurul, gündemindeki konuları görüşmek üzere her yarıyılı en az bir kez toplanır. Ayrıca, başkanın çağrısı üzerine, gelen dosyanın niteliğine göre olağanüstü toplanabilir. Toplantı yapılabilmesi için her alandan birer üye olmak üzere Başkan dışında en az üç üyenin katılması gerekir.
- Etik Kurul, ele alınan bir dosyada, ele alınan konuyla ilişkili alanın (sağlık, sosyal bilimler ve fen bilimleri) üyesinin imzası bulunmak kaydıyla, toplantıya katılanlardan üçünün olur imzasıyla görüş bildirebilir.
- Etik ilkelere aykırılık iddiasına konu olan bir davranış nedeniyle başlatılan bir yargılama veya yürütülen bir disiplin soruşturması, Etik Kurulun inceleme ve karar verme yetkisini ortadan kaldırmaz. Bununla birlikte Etik Kurul yapacağı incelemeyi, yargılama veya soruşturmanın sonuçlanmasına kadar erteleyebilir.
- Daha önce Etik Kurul tarafından incelenip karara bağlanmış bir başvuru konusunda yeni kanıtlar gösterilmedikçe bir daha başvuru ve inceleme yapılamaz.

- g. Etik Kurul incelemesini en geç bir ay içerisinde tamamlar ve nihai raporunu hazırlar. Bu süre, başvurunun kayda alındığı tarihte başlar. Gerek görülmesi halinde Etik Kurul bu süreyi bir defaya mahsus olmak üzere bir ay kadar uzatabileceği gibi, bazı başvuruların incelenmesini üç aya kadar erteleyebilir.
- h. Etik Kurul, herhangi bir şekilde bilgi sahibi olduğu ve görev alanı içerisinde bulunan bir etik ihlaline yönelik re'sen inceleme de başlatabilir.
- i. Raportör, sekreteryaya aracılığıyla İstanbul Arel Üniversitesi mensuplarından dosyayla ilgili doğrudan yazılı bilgi alabilir. Bu bilgi ve belgeler Etik Kurul inceleme dosyasında saklanır.
- j. Kurul ilke olarak tüm değerlendirmelerini dosya üzerinden yapar. Bununla birlikte ihtiyaç duyduğunda ilgili kişilerden yazılı ya da sözlü bilgi alabilir. Etik ihlali gerekçesine dayalı olarak hakkında başvuruda bulunulan kişiye, yazılı olarak konuyla ilgili açıklama yapma hakkı tanınır. Açıklama hakkının kendisine bildirildiği tarihten itibaren bir hafta içinde geçerli bir mazereti olmaksızın yanıt vermeyen kişi, açıklama hakkından feragat etmiş sayılır. Bu durumda Etik Kurul mevcut bilgi ve belgelere dayalı olarak değerlendirme yapar.
- k. Etik Kurul ayrıca gerekli gördüğü durumlarda ilgili kişileri toplantıda dinlemek üzere davet edebilir.
- l. Etik Kurul, faaliyetinde tamamen bağımsız olup, yapılan başvuruları yalnızca etik ilkelere uygunluk açısından inceler ve karara bağlar.
- m. Etik Kurul'un kararlarıyla ilgili her türlü açıklama Rektörlük tarafından yapılır.
- n. Etik Kurulun inceleme dosyası, içindeki tüm belgeler ve yazışma örnekleri ile birlikte süresiz saklanır.
- o. Etik Kurul inceleme ve değerlendirmeleri sırasında başka kurum ve kuruluşlarla yapması gereken tüm yazışmaları, doğrudan sekreteryaya aracılığıyla yapar.
- p. Etik Kurulun sekreteryaya işleri, Üniversite Genel Sekreterliğince yürütülür.

Yükümlülük

Madde 11: Etik Kurul kararları tespit ve tavsiye niteliğinde olup hiçbir zaman bağlayıcılık gücü yoktur. Kurul, vermiş olduğu kararlardan dolayı herhangi bir cezai, hukuki ve tıbbi sorumluluk altına girmez. Her türlü görüş ve değerlendirmelerinde yasal sorumluluk, araştırmayı yapan araştırmacılara aittir.

Yürürlük

Madde 12: Bu yönerge, Üniversite Senatosu'nun onayladığı 12.02.2015 tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 13: Bu esaslar, İstanbul Arel Üniversitesi Rektörlüğü tarafından yürütülür.